

CEP TELEFONUNA İLİŞKİN AMORTİSMAN GİDERLERİNİN VE AYLIK FATURA BEDELLERİNİN İNDİRİM KONUSU YAPILMASI

Ertan AYDOĞAN*

ÖZ

Teknolojideki gelişmeler sonucu, her geçen gün cep telefonlarının kullanım alanları ve süreleri artmakta, bu doğrultuda iş yaşamının her alanında cep telefonlarının kullanımı, kaçınılmaz bir hal almaktadır. Hem şahsi hem de iş için aynı cep telefonunun kullanımı sık karşılaşılan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, mesleki faaliyetin icrasında kullanılan cep telefonlarına ait amortisman giderlerinin ve aylık fatura bedellerinin indirim konusu yapılıp yapılamayacağı hususu, çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Cep Telefonu, Amortisman Gideri, Fatura, İndirim.

1. GİRİŞ

Cep telefonu, kolayca taşınabilen, geniş kapsama alanlı, kablosuz telefon sistemini kullanan bir iletişim ve multimedya aygıtıdır. Cep telefonu ile sağlanan hizmetler, telefon modeline ve servis sağlayıcıya göre değişmekle beraber en yaygın olarak kullanılanları, sesli görüşme ve kısa mesaj hizmetidir. Teknolojinin gelişmesiyle beraber cep telefonları açısından hizmet çeşitliliği farklı bir boyuta ulaşmıştır. Cep telefonlarının hem iş yaşamında hem de özel yaşamda bu denli fazla kullanılmasının nedeni, cep telefonlarının aynı zamanda bir bilgisayar sayılmasıdır. Gerçekten de günümüzde akıllı cep telefonları aynı bilgisayarlar gibi bir işletim sistemine ve bilgisayar benzeri donanımlara sahip bulunmaktadır.

Bu kapsamda mesleki faaliyetin icrasında kullanılan cep telefonlarına ait amortisman giderlerinin ve aylık fatura bedellerinin indirim konusu yapılması yürürlükteki mevzuat uyarınca belirlenen birtakım şartların gerçekleşmesine bağlıdır.

* Vergi Müfettişi

2. CEP TELEFONUNA İLİŞKİN AMORTİSMAN GİDERLERİ VE AYLIK FATURA BEDELİ

Hem şahsi hem de iş hayatında mesleki faaliyetin icrası amacıyla kullanılan cep telefonlarına ait giderlerin vergilendirilmesine yönelik mevzuat hükümleri ve değerlendirmeler aşağıdaki başlıklarda yer almaktadır.

2.1. Gelir Vergisi Kanunu Yönünden Değerlendirme

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

- “Serbest Meslek Kazancının tarifi” başlıklı 65 inci maddesinde, “*Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.*

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır...” hükmüne,

- “Serbest Meslek Erbabı” başlıklı 66 ncı maddesinde, “*Serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez...*” hükmüne,

- “Serbest Meslek Kazancının tespiti” başlıklı 67 nci maddesinde, “*Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.*” hükmüne,

- “Mesleki Giderler” başlıklı 68 inci maddesinde, “*Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılatтан indirilir.*

1. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (İkametgahlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgah için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgahı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler...

4. Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşınlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (amortismanı tâbi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde aynı Kanunun 328 inci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil)

...” hükmüne

Yer verilmiştir.

Öte yandan, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun Özel İletişim Vergisi başlıklı 39 uncu maddesinde, “ *Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider kaydedilmez ve hiçbir vergiden mahsup edilmez.* ” hükmü yer almıştır.

Bu hükümlere göre, mesleki faaliyetin icrasında da kullanılan şahıs adına kayıtlı cep telefonlarına ait haberleşme giderleri ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanın; cep telefonunun envantere kayıtlı olması, mesleki kazancın elde edilmesi ve idamesi ile açık ve doğrudan bir bağının bulunması, yapılan işin mahiyetine uygun olması ve iş hacmi ile mütenasip bulunması şartları dâhilinde, mesleki kazancın tespitinde indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

Ancak, 6802 sayılı Kanun kapsamında cep telefonuna ilişkin fatura bedeli içerisinde yer alan özel iletişim vergisinin ise mesleki kazancın tespitinde indirim konusu yapılması mümkün değildir.

2.2. Vergi Usul Kanunu Yönünden Değerlendirme

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- (3/B) maddesinde, “*B) İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.*”

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir... ”,

- 174 üncü maddesinde, “*Defterler hesap dönemi itibariyle tutulur. Kayıtlar her hesap dönemi sonunda kapatılır ve ertesi dönem başında yeniden açılır.*”,

- 189 uncu maddesinde, “*Üzerinden amortisman yapılan kıymetler ve bunların amortismanları aşağıda yazılı şekillerden herhangi biri ile gösterilir:*

1. *Envanter defterinin ayrı bir yerinde;*

2. *Özel bir amortisman defterinde;*

3. *Amortisman listelerinde.*

Amortisman kayıtları, amortisman başlandığı tarihten itibaren her yılın amortismanı ayrı ayrı gösterilmek şartıyla birbirine bağlanır. İşletmeye yeniden giren iktisadi kıymetlerle bunların amortismanlarının evvelki yıllara ait kayıtlarda devam ettirilmesi caizdir.

Amortisman defteri veya listelerinin kayıtları envanter kaydı hükmündendir. Yukarıdaki esaslara göre kayıtlarda gösterilen iktisadi kıymetlere ait değerler envanter defterine toplu olarak geçirilebilir.”,

- 191 inci maddesinde, “Envantere alınan iktisadi kıymetler bu kanunun “değerleme”ye ait üçüncü kitabında yazılı esaslara göre değerlendirir.”,

- 211 inci maddesinde, “Serbest meslek erbabı, işlerinde bir yıldan fazla kullandıkları ve amortismanına tabi tuttukları tesisat ve demirbaş eşyanın kıymetleri ile amortismanlarını 189’uncu maddede yazılı şekilde tutulan “Amortisman kayıtlarında” gösterirler.”,

- 219 uncu maddesinde; “Muameleler defterlere zamanında kaydedilir. Şöyle ki:

a. Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geciktirilmesi caiz değildir.

b. Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez.

c. ... hasılat defterleri ile serbest meslek kazanç defterine muameleler günü gününe kaydedilir.”,

- 262 nci maddesinde, “Maliyet bedeli, iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder.”,

- 273 üncü maddesinde, “Alet, edavat, mefruşat ve demirbaş eşya maliyet bedeli ile değerlendirir. Bunların maliyet bedeline giren giderler, satınalma bedelinden gayri komisyon ve nakliye giderleri gibi özel giderlerdir.

İmal edilen alat, edevat, mefruşat ve demirbaşlarda imal giderleri satınalma bedeli yerine geçer.”,

- 313 üncü maddesinde, “İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269 uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edavat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder..

Değeri 50.000.000.- lirayı (2021 yılı için 1.500 TL) aşmayan peştemallıklar ile işletmede kullanılan ve değeri 50.000.000.- lirayı (2021 yılı için 1.500 TL) aşmayan alet, edevat, mefruşat ve demirbaşlar amortismanına

tabi tutulmayarak doğrudan doğruya gider yazılabilir. İktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edenlerde bu had topluca dikkate alınır.”,

- 315 inci maddesinde, “*Mükellefler amortismanına tâbi iktisadî kıymetlerini Maliye Bakanlığının tespit ve ilân edeceği oranlar üzerinden itfa ederler. İlân edilecek oranların tespitinde iktisadî kıymetlerin faydalı ömürleri dikkate alınır.”,*

- 320 nci maddesinde, “*Amortisman süresi, kıymetlerin aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için (1) rakamı mükellefçe uygulanan nispete bölünür...*

Her yılın amortismanı ancak o yıla ait değerlemede nazara alınabilir. Amortismanın herhangi bir yıl yapılmamasından veya ilk uygulanan nispetten düşük bir hadle yapılmasından dolayı amortisman süresi uzatılamaz.”,

- Geçici 5 inci maddesinde, “*Bu kanunun mer’iyete girdiği tarihte veya müteakip yıllarda ticari, zirai veya mesleki kazançları dolayısıyla yeniden Gelir Vergisine girecek veya basit usulden gerçek usule geçecek olan mükellefler ile öteden beri faaliyete devam eden serbest meslek erbabının amortismanına tabi iktisadi kıymetleri maliyet bedeli, maliyet bedeli bilinmiyorsa bizzat kendilerince alış tarihindeki rayice göre tahmin olunacak bedeli ile değerlendirir. Şu kadar ki, bu kıymetlerin alış tarihleri ile mükellefiyete giriş veya gerçek usule geçiş tarihi arasındaki yıllara ait amortismanlar tutarı bu değerden düşülür ve bakiyesinin amortismanına devam olunur...*”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan, mezkûr Kanunun 315 inci maddesinde, mükelleflerin amortismanına tabi iktisadi kıymetlerini Hazine ve Maliye Bakanlığının tespit ve ilan edeceği oranlar üzerinden itfa edecekleri ve ilan edilecek oranların tespitinde iktisadi kıymetlerin faydalı ömürlerinin dikkate alınacağı hükme bağlanmış olup, söz konusu maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden amortismanına tabi iktisadi kıymetler için uygulanacak “*Faydalı Ömür ve Amortisman Oranları*” tespit edilerek; 339, 365, 389, 399, 406, 418, 439, 458 ve 506 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişik 333 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği eki liste (Amortisman Listesi) ile açıklanmıştır. Mezkûr listede, “3.3 Cep telefonu ve cep telefonu araç kiti” bölümü kapsamındaki kıymetler için faydalı ömür 3 yıl, amortisman oranı %33,33 olarak öngörülmüştür.

Ayrıca, Kanununun 227 nci maddesinde, “*Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*” hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların, esas itibariyle, Kanununun 229 ve müteakip maddelerinde düzenlenen belgelerden biri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, mesleki faaliyetin icrasında bir yıldan fazla kullanılan envantere kayıtlı cep telefonunun amortisman yoluyla itfasında, mezkûr listenin (3.3) bölümü kapsamında 3 yılda ve %33,33 amortisman oranının dikkate alınması gerekmektedir. Diğer taraftan, her yılın amortismanının ancak o yılda nazara alınabileceği, ilgili yılda ayrılmayan amortisman tutarlarının sonraki yıllarda ayrılması imkânının bulunmadığı, amortismanın herhangi bir yıl yapılmamasından veya ilk uygulanan nispetten düşük bir hadle yapılmasından dolayı amortisman süresinin uzatılamayacağı tabiidir.

Bunun yanı sıra, faaliyetin icrasında kullanılan cep telefonunu, mükellefiyetin tesis edilmesinden evvel iktisap edilmiş olunması halinde maliyet bedeli ile, maliyet bedeli bilinmiyorsa cep telefonunu alış tarihindeki rayice göre tahmin olunacak bedeli ile envantere dâhil edilmesi gerekmektedir. Ancak, bu bedelden, söz konusu cep telefonunun iktisap tarihinden envantere alınma tarihine kadar ayrılması gereken amortismanların düşülmesi gerekmektedir. Bu işlemten sonra, Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen faydalı ömre göre kalan süre için amortisman ayrılması mümkün bulunmaktadır. Öte yandan, cep telefonu sahibi adına düzenlenmiş belgelere istinaden bahse konu cep telefonu alımlarına ilişkin muamelenin, işe başlanılmasını müteakip, Kanununun 219 uncu maddesinde yer alan süreler dahilinde kanuni defterlere kaydedilmesi gerektiği tabiidir.

3. SONUÇ

Hem şahsi hem de iş hayatında mesleki faaliyetin icrasında kullanılan şahıs adına kayıtlı cep telefonlarına ait haberleşme giderleri ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanın; cep telefonunun envantere kayıtlı olması, mesleki kazancın elde edilmesi ve idamesi ile açık ve doğrudan bir bağının bulunması, yapılan işin mahiyetine uygun olması ve iş hacmi ile mütenasip bulunması şartları dâhilinde, mesleki kazancın tespitinde indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır. Ayrıca cep telefonuna ilişkin fatura bedeli içerisinde yer alan özel iletişim vergisinin ise mesleki kazancın tespitinde

indirim konusu yapılması mümkün değildir. Söz konusu cep telefonlarının amortisman yoluyla itfasında, 3 yıl ve %33,33 amortisman oranının dikkate alınması gerekmektedir. Diğer taraftan, her yılın amortismanının ancak o yılda nazara alınabileceği, ilgili yılda ayrılmayan amortisman tutarlarının sonraki yıllarda ayrılması imkânının bulunmadığı, amortismanın herhangi bir yıl yapılmamasından veya ilk uygulanan nispetten düşük bir hadle yapılmasından dolayı amortisman süresinin uzatılmaması gerekir.

KAYNAKÇA

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (1961, 06 Ocak). Resmi Gazete (Sayı: 10700)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu(1961, 10 Ocak). Resmi Gazete (Sayı: 10705)

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu (1956, 23 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 9362)